

Fylkesmannen i Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon og e-post:
Berit Kjølmoen, 75 53 15 29
bkj@fmno.no

Vår dato
06.11.2007
Deres dato
02.07.2007

Vår referanse
2007/5319
Deres referanse

Vår arkivkode
721.0

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 dep

0030 Oslo

Høringsuttalelse - Sterkere rettighetsfesting av ordningen med brukerstyrt personlig assistanse, BPA

Det vises til høringsnotat datert 29.06.07.

Fylkesmannen i Nordland har følgende kommentarer til overnevnte høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet:

Om begrepet brukerstyrt personlig assistanse (BPA):

Begrepet BPA er en vel innarbeidet betegnelse for denne formen for kommunale hjelpetjenester til personer med omfattende hjelpebehov. Det registres at flere organisasjoner diskuterer begrepet, og til dels er uenig i departementets forslag om benevnelsen på denne type hjelpetjenester.

Fylkesmannen i Nordland støtter dagens bruk av begrepet, og begrunner dette bl a med at BPA er et allerede innarbeidet begrep i lovverk, rundskriv, offentlige dokumenter og blant befolkningen.

Sterkere rettighetsfesting:

BPA er en alternativ måte å organisere hjelpetjenester på til en tjenestemottaker som har et særlig hjelpebehov på grunn av sykdom, funksjonshemming eller alder, jfr dagens bestemmelser i sosialtjenesteloven.

Kommunene har forvaltningsansvaret for sosialtjenesteloven og avgjør, etter en konkret individuell vurdering i det enkelte tilfelle, hvilke tjenester den aktuelle søker skal tilstås. Fylkesmannen stiller spørsmål ved konsekvensene av å rettighetsfeste BPA. I praksis inngår BPA som del av et mer omfattende tjenestetilbud der både øvrige sosiale tjenester og kommunale helsetjenester inngår. Her savner vi nærmere vurderinger.

Forholdet til sosialtjenesteloven kap 4A er ikke berørt i høringsdokumentet. Her vil det være behov for avveininger mellom brukerens, eller representant for brukeren, sine preferanser ved rekruttering av BPA og lovens krav til formell kompetanse.

I brev fra Sosial- og helsedirektoratet av 7.julil 2005 er det bla. anført at:

"Direktoratet ser at det vil kunne oppstå mange uavklarte problemstillinger ved bruk av tvang og makt overfor personer under 18 år som bor hjemme hos

foreldre/foresatte og har brukerstyrt personlig assistanse. Vi vil derfor komme tilbake til problemstillingene knyttet til denne gruppen på et senere tidspunkt."
Slik avklaring vurderes som nødvendig ved eventuell rettighetsfesting av BPA.

Ved en eventuell rettighetsfesting av BPA forutsetter vi at kriteriene for å få tildelt tjenester organisert som BPA måtte konkretiseres, og ikke i samme grad som nå være basert på skønnsvurderinger. Dersom rettighetsfesting gjennomføres vil en ved hjemling av BPA i et nytt annet ledd i §4-3 i sosialtjenesteloven kunne beholde det helhetlige aspektet i vurderingen av nødvendige og hensiktsmessige hjelpetjenester.

Omfattende hjelpebehov/omfattende hjelpetjenester kan være vanskelig å definere. Det synes imidlertid hensiktsmessig å vurdere tjenestebehovet ut fra antall nødvendige timer hjelpebehov pr uke. Når det gjelder innslaget for rett til BPA, omfattende tjenestebehov som tilsvarer minimum 20 timer pr uke, kan en i hovedsak være enig i dette. Det bør klart fremgå av ny lovtekst at regelen om 20 timer pr uke kun er veiledende. Dette ut fra at BPA i konkrete tilfelle også kan være det beste hjelpetilbudet til personer med et mindre bistanndsbehov.

Blir BPA rettighetsfestet forutsetter vi at det må utarbeides forskrift til denne ordningen. En forskrift vil være nødvendig for å bidra til større likhet mellom kommunene, og dessuten være retningsgivende for kommunenes vurdering i konkrete søknader, og tydeliggjøre fylkesmannens oppgaver veiledning, opplæring og ved klagebehandling/tilsyn.

Finansiering av BPA og fylkesmannens rolle:

I det skisserte tilskuddsopplegget forutsettes det at kommunene ikke lenger skal søke på grunnlag av enkeltbrukere, men med bakgrunn i dokumentasjon på at kommunene har etablert/organisert opplegg for informasjon, opplæring og veiledning av aktuelle parter. Likeledes vises det til at fylkesmennene i en oppbyggingsfase bør ha en sentral rolle med å være pådrivere, drive veiledning og bistå med opplæringstiltak mv overfor kommunene. Det vises også til at fylkesmennene i en periode bør overta oppgaven med å fordele midler til kommunene etter nærmere regler fastsatt av Sosial- og helsedirektoratet, og at embetene får dette kompensert med kr 200.000,- til dekning av utgifter.

Til dette er å bemerke at Fylkesmannen i Nordland i forhold til flere tilskuddsordninger har tatt til orde for at tildeling av tilskudd bør skje i regional stat (fylkesmannen), fordi fylkesmannen har best kunnskap om kommunene og forholdene i fylket. Vi har gode rutiner på dette, og ser at den foreslåtte kompensasjon til være tilstrekkelig for å utføre disse oppgavene i en avgrenset periode.

Kommentarer knyttet til spørsmålene på side 2 i oversendelsesbrevet fra departementet:

1. Økonomiske og administrative konsekvenser:

Høringsnotatet viser til at det ikke vil medføre økte administrative og økonomiske konsekvenser for kommunene med en rettighetsfesting av BPA. Dette er det fra Fylkesmannens side vanskelig å ha noen konkret formening om. KOSTRA-tall fra 2005 viser at 170 personer i Nordland har BPA. For 71 av disse har 25 kommuner i Nordland mottatt nytt/videreført tilskudd for 2007. (Tall fra RO) Sammenlignet med fylkene i Norge er dette forholdsvis mange.

Hvorvidt antallet personer med ordinære hjelpetjenester i dag, vil kreve BPA ved en rettighetsfesting er usikkert, men en kan tenke seg at foreldre med funksjonshemmede

barn/voksne boende sammen med seg vil ønske denne hjelpeformen for å ha bedre styring over eget liv.

2. Arbeidsgivermodell:

Det vises til våre generelle merknader side 1.

I høringsnotatet er 3 arbeidsgivermodeller og arbeidsgiveransvaret problematisert.

Kommunen er ansvarlig for tildeling av tjenester og for at kvaliteten på de tjenester som ytes holder en forsvarlig standard, og for internkontroll på tjenestene. Dersom andre enn kommunen velges som arbeidsgiver, må det inngås avtaler om hvordan dette ansvaret skal ivaretas.

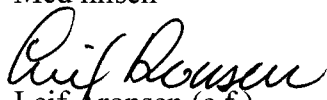
Valg av arbeidsgivermodell vil selvsagt være tema under saksforberedelsen av BPA og grunnlag for diskusjon med brukeren. Fylkesmannen i Nordland er av den oppfatning at kommunen som arbeidsgiver kan være den beste løsningen, men at det selvfølgelig må lyttes til hva den enkelte bruker ønsker.

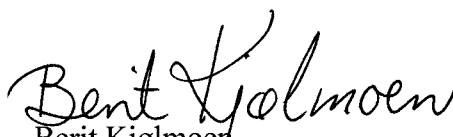
3. Arbeidslederansvar:

Arbeidslederansvaret bør overlates til den som har best forutsetning for å ha denne rollen når vedkommende selv ikke kan inneha dette ansvaret. Når andre en brukeren selv skal ha denne rollen, må det foretas nøye vurderinger, faglig og hensiktsmessig, om hvem som best kan ivareta denne og brukerens interesser. Ingen må "pålegges" å ha et arbeidslederansvar.

Fylkesmannen i Nordland har ingen øvrige kommentarer til høringsnotatet.

Med hilsen

Leif Aronsen (e.f.)
fung avdelingsdirektør

Berit Kjølmoen
rådgiver